

De asemenea cercetătoarea bulgară afirmă că Ioan Exarhul a înlăturat amănuntele bogate din povestirea lui Climent Stromatul și a creat tablouri încărcate cu dramatism, cum ar fi de pildă scena dintre Ioan Evanghelistul și tânărul cufundat în nelegiuri și pe care Ioan Exarhul vrea neapărat să-l mintue.

Pentru ilustrare Dora Ivanova-Mirčeva citează din omilia lui Ioan Exarhul fragmentul următor dar fără originalul bizantin pe care noi îl reproducem paralel pentru a se stabili adevărul:

Clement Alexandrinul

Migne-Patrologia S. gr. vol. VIII-col. 650 w.

S. Metrafrast, Minologion, Migne, vol. 116 col. 706

„...μήτε ψεύγων, μήτε παραιτούμενος, ἀλλά βοῶν:

«Ἐπι τοῦτ ἐλήλυθα, ἐπὶ τὸν ἄρχοντα ὡμῶν ἀναγάγετέ με».

Ὡς τέως ὥσπερ ὥπλιστο, ἀνέμενεν.

Ὡς δὲ ποσιόντα, ἐγνώρισε τὸν Ἰωάννην, εἰς φυγὴν αἰδεστέϊς ἐτράπετο. Ὁ δὲ ἐδίωκεν ἀνὰ κράτος, ἐπλαθόμενος τῆς ἡλικίας τῆς ἑαυτοῦ, κεκραγώς:

«Τὶ με φεύγεις, τέκνον, τὸν σαυτοῦ Πατέρα, τὸν γυμνόν, τὸν γέροντα; ἐλέησόν με, τέκνον:¹ μὴ φοβοῦ! ἔχεις ἔτι ζωῆς ἐλπίδα. Ἐγὼ Χριστῷ δώσω λόγον ὑπὲρ σου ἂν δέῃ, τὸν σὸν θάνατον ἐκὼν ὑπομενῶ, ὥς ὁ «Κύριος τὸν ὑπὲρ ἡμῶν: ὑπὲρ σοῦ τὴν ψυχὴν ἀντιδώσω τὴν ἐμήν.

¹ Dar a fost prins de straja tilharilor, și fără să fugă, nici să se roage, doar strigînd: „Pentru aceasta am venit, duceți-mă la căpetenia voastră.”

Dar acesta aștepta înarmat cum era și cînd a recunoscut că cel ce se apropia era Ioan, s-a pus rușinat pe fugă. Dar Ioan gonia după el din toate puterile, uitînd de bătrînețele sale și strigînd:

„Pentru ce fugi, fiule, de mine, de tatăl tău, de cel fără arme de un bătrîn? Fie-ți milă de mine, fiule!

Ioan Exarhul. Sborn. lui Gherman f. 38r,v.

Нѡ тѣ byстѣ <вѣзѣтъ> стражеѡ nika-kože ne otveštavaѡ ni žalę si nѡ glagole: „Na se esъmъ prišel kъ stareišinę vašemu mę vedęte.“ Тѣ же стоаше съ орозиемъ. Тѣ jako тѣѡи узрѣ Іѡана, бѣствуѡше. А Іѡанъ jako zabyvъ starostъ, nevъzdrъžѡ se junoto, gnaаше вѣриѡ i glagole: „Čto mene bežiši, čędo, svoego otca? počto mi trudy daeši? Miluj mę tuždogo stara i nemoštъna ubogo. Stani, ne bojsę čędo! Imasi! nadeždѡ spaseniju. Azъ za tę otvęstaѡ. Azъ dušѡ svoѡ za tę položѡ, jakože gospodъ za ny. Ne bojsę čędo, stani,

Dar acesta (Ioan) a fost prins de straja tilharilor și fără să se opună nici să roage le spunea: „Iată pentru aceasta am venit să mă duceți la căpetenia voastră.”

Dar căpetenia ședea cu arma gata și îndată ce a zărit pe Ioan a rupt-o la fugă. Dar Ioan parcă uitase de bătrînețe ne prinzînd pe tînăr, gonia după el din răsputeri strigîndu-l și zicîndu-i:

„De ce fugi de mine, de tatăl tău, fiule? De ce mi dai atita trudă?

Ai milă de mine, un biet bătrîn străin și bolnav